מחוון למורה

מחוון: שעבוד מצרים והמיילדות: "ותיראן המילדת את האלהים"

1. מס וערי מסכנות: פס׳ יא, שרי מסים מצריים. עבודת פרך: פס׳ יג-יד, "מצרים" (כל העם המצרי). פקודה למיילדות: פס׳ טו-טז, בסתר, המיילדות. פקודה לכל העם: פס׳ כב, "לכל עמו".
2. פירוש א: מלך חדש ממש, שלא הכיר את יוסף. פירוש ב: אותו מלך, אבל גזרותיו התחדשו, ו"לא ידע" = עשה עצמו כאילו לא ידע (כפיות טובה). תשובה מנומקת: למשל פירוש ב מסביר את ההחמרה המכוונת.
3. רמב"ן: מלחמה גלויה הייתה בגידה ומסוכנת מול עם רב; לכן "דרך חכמה" שלא ירגישו באיבה: מס, כמנהג הגרים. לימוד: רדיפה מתחילה במהלכים שנראים "חוקיים" ומחריפה בהדרגה.
4. פרעה רצה למנוע ריבוי ("פן ירבה"), והתוצאה הפוכה ("כן ירבה"). רש"י: רוח הקודש עונה לו מילה במילה. התוכנית האנושית נכשלת מול ההשגחה.
5. הן לא המיתו את הילדים ואף "ותחיין" (רש"י: סיפקו מים ומזון). לפרעה אמרו שהעבריות "חיות" ויולדות לפני שהמיילדת מגיעה. דעה מנומקת: הצלת חיים מול אמירת אמת, סכנת חיים למיילדות.
6. א. מס וערי מסכנות (יא); עבודת פרך (יג-יד); פקודה סודית למיילדות (טו-טז); פקודה לכל העם להשליך ליאור (כב). ב. פרעה חשש ממלחמה גלויה מול עם רב, ולכן פעל בדרך שלא יורגש שמדובר באיבה: מס כמקובל אצל גרים, ואחר כך גזרות בסתר, ורק בסוף בגלוי. ג. יראת אלוהים = הכרה שיש סמכות מוסרית מעל המלך, ולכן אינן מצייתות לפקודה לרצוח; דוגמה מנומקת (למשל פקודה בלתי חוקית בעליל, סירוב להשתתף בפגיעה בחפים מפשע).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רשב"ם ואור החיים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי השעבוד, לידת משה ושליחותו (שמות א-ו) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.